

SCHIMBĂRI CLIMATICE

► Cadrul juridic:

- **Legislația actuală :**

Singurele legi din România legate direct de Schimbările Climatice sunt:

1. **Legea nr. 24/1991 – ratificarea Convenției cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice**
2. **Legea nr.3/2001 – ratificarea Protocolului de la Kyoto al Convenției cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice**

Alte legi ce cuprind prevederi legate de schimbările încadrate în legislația primară sunt:

- Legea protecției mediului 137/95, cu modificările și adăugirile ulterioare aduse de Legea 294/2003 și Legea protecției atmosfere 655/2001 conțin prevederi generale referitoare la schimbările climatice.
- HG 308/2005, HG 459/2003 sunt actele legislative de reorganizare a MMGA, Agenției Naționale pentru Protecția Mediului -ANPM și respectiv a celor 8 Agenții Regionale pentru Protecția Mediului (ARPM). Aceste acte stabilesc responsabilitățile acestor instituții referitoare la unele activități legate de procesul schimbărilor climatice.
- Sistemul național pentru evaluarea și gestionarea integrată a calității aerului, înființat prin HG nr. 586 /2004, asigură cadrul organizatoric, instituțional și juridic pentru cooperarea dintre autorități și instituții publice cu competențe în domeniul protecției atmosferei și evaluării și gestionării calității aerului din România. Conform Art.3 avem: Autoritățile și instituțiile publice care au obligația să furnizeze, conform legii, informațiile și datele necesare evaluării și gestionării integrate a calității aerului sunt:
  1. autoritatea publică centrală și autoritățile publice teritoriale pentru protecția mediului;
  2. autoritatea publică centrală și autoritățile publice teritoriale pentru sănătate;
  3. autoritatea publică centrală pentru transporturi;
  4. autoritatea publică centrală pentru industrie;
  5. autoritatea publică centrală pentru comerț;
  6. autoritatea publică centrală pentru agricultură, păduri și dezvoltare rurală și autoritățile publice teritoriale pentru agricultură și dezvoltare rurală;
  7. autoritatea publică centrală pentru coordonarea administrației publice;
  8. autoritatea publică centrală pentru lucrări publice;
  9. Institutul Național de Statistică și direcțiile regionale din subordine;
  10. consiliile județene;
  11. primăriile și consiliile locale.

Titularii de activitate au obligația să furnizeze informațiile și datele necesare evaluării și gestionării integrate a calității aerului.

Unele acte normative de sector sunt de asemenea relevante pentru politicile și măsurile legate de reducerea emisiilor de GHG, respectiv:

► În sectorul energiei:

- Legea nr. 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei creează cadrul legal de elaborare și implementare a politicii naționale pentru eficiența energetică. HG 443/2003 transpune Directiva 2001/77/CE privind promovarea producției de electricitate din surse regenerabile pe piața internă a energiei electrice.

- HG 1892/2004 stabilește un sistem de promovare a producției de electricitate din surse regenerabile de energie.

► **În sectorul transporturilor:**

- HG 343/2002, în care problema calității aerului este abordată prin impunerea utilizării unor carburanți mai puțin poluanți și furnizarea de informații privind consumul de carburant și emisiile de CO₂ pentru noile vehicule precum și privind reabilitarea drumurilor trans-europene .

În ultimii ani au fost transpuse și implementate în România Directive UE cu un impact substanțial asupra emisiilor de GHG, inclusiv Directiva 2001/77/CE privind promovarea producției de electricitate din surse regenerabile pe piața internă a energiei, Directiva depozite de deșeuri, Directiva Revizuită privind instalațiile mari de ardere (2001/80/CE), Directiva IPPC (Prevenirea și controlul integrat al poluării) 96/61/EEC și Directiva privind performanța energetică în construcții (2002/91/CE).

► **Definiții:**

- *Schimbări climatice* – schimbări de climat care sunt atribuite direct sau indirect unei activități omenești care alterează compoziția atmosferei la nivel global și care se adaugă variabilității naturale a climatului observat în cursul unor perioade comparabile;
- *Sistem climatic* – un ansamblu care înglobează atmosfera, hidrosfera, biosfera și geosfera, precum și interacțiunile lor;
- *Emisii* – eliberarea în atmosferă de GES sau de precursori ai unor asemenea gaze dintr-o anumită zonă și în cursul unei perioade date;
- *Gaze cu efect de seră (GES)*- constituenți gazoși ai atmosferei, atât naturali cât și antropici, care absorb și remit radiația infraroșie;
- *Rezervor* – unul sau mai mulți constituenți ai sistemului climatic care rețin un GES sau un precursor de GES;
- *Absorbant* – orice proces, orice activitate sau orice mecanism natural sau artificial, care conduce la dispariția din atmosferă a unui GES, a unui aerosol sau un precursor de GES.
- *Sursă* – orice proces sau activitate care eliberează în atmosferă un GES un aerosol sau un precursor de GES.
- *Conferința părților* – organ suprem al prezentei convenții ce face cu regularitate bilanțul aplicării convenției și a celorlalte instrumente juridice conexe pe care ea le poate adopta și ia , în limitele mandatului său, hotărârile necesare pentru a favoriza aplicarea efectivă a convenției.

Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice

În 1992 liderii mondiali și experții de mediu din peste 200 de țări s-au reunit la întâlnirea la nivel mondial de la Rio de Janeiro pentru a încerca să răspundă crizelor globale de mediu. S-a convenit stabilirea *Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice (UNFCCC)* care să creeze cadrul general al acțiunilor inter-guvernamentale de răspuns la provocarea prezentată de schimbările climatice. S-a recunoscut cu acest prilej că sistemul climatic este o resursă comună a cărei stabilitate poate fi afectată de emisiile de dioxid de carbon și gaze cu efect de seră. Obiectivul UNFCCC este: *“realizarea stabilizării concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să prevină interferența antropică nocivă cu sistemul climatic. Acest nivel va trebui realizat într-un interval de timp suficient care să permită ecosistemelor să se adapteze în mod natural la schimbările climatice, astfel încât*

producția de alimente să nu fie amenințată și să permită continuarea dezvoltării economice într-o manieră durabilă.”

În 1994, România a ratificat UNFCCC prin Legea 24/1994. Prin semnarea UNFCCC și adoptarea țintei de reducere, România și-a manifestat în mod clar preocuparea față de schimbările climatice la nivel mondial și voința politică de a îndeplini angajamentele ce derivă din această Convenție.

Conform cu această lege:

- Se pune la dispoziția **conferinței părților**, conform art.12, inventarele naționale ale emisiilor antropice, pe baza surselor acestora și ale absorbanților tuturor GES, nereglementate de Protocolul de la Montreal, recurgând la metode comparate care vor fi aprobate de **conferința părților**;

Protocolul de la Kyoto față de UNFCCC

Cea de-a treia Conferință a Părților ce s-a desfășurat în decembrie 1997 la Kyoto, în Japonia, a reprezentat un nou pas înainte în problema schimbărilor climatice din perspective globale. Dovezile științifice apărute au indicat necesitatea unor măsuri mai stringente de reducere a GHG. S-a cerut Părților participante la Convenție să meargă mai departe decât stabilizarea emisiilor de pe teritoriul lor (conform angajamentului din 1992) și să reducă emisiile cu o cotă negociată înainte de prima perioadă de angajament (2008-2012). România a semnat Protocolul de la Kyoto în 1997 și l-a ratificat în ianuarie 2001 ca primă Parte la Anexa I. Valoarea țintă adoptată de România este o reducere de 8% față de anul de bază 1989. Protocolul de la Kyoto a devenit obligatoriu prin lege la 16 februarie 2005.

Protocolul stabilește de asemenea trei mecanisme flexibile cunoscute sub numele de Implementare în comun (JI), Mecanismul de Dezvoltare Curată (CDM) și Schimbul Internațional de Emisii (IET). Acestea își propun să ajute Părțile din Anexa I să reducă costurile de realizare a valorilor țintă de emisie profitând de oportunitățile de reducere a emisiilor, sau de creștere a eliminării de gaze cu efect de seră, care ar costa mai puțin în alte țări decât în țara proprie.

Acestea oferă beneficii și țărilor gazdă prin aceea că asigură finanțare pentru proiectele de reducere a emisiilor.

Implementare în comun (JI): România recunoaște avantajele pentru mediu și economie ale participării benevole în cadrul mecanismelor flexibile stabilit prin Protocolul de la Kyoto. Prin urmare țara s-a implicat cu succes de mai mulți ani în Implementare în comun (JI) conform Protocolului de la Kyoto.

► Gazele cu efect de seră sunt :

1. Bioxid de carbon (CO₂)
2. Metan (CH₄)
3. Oxid azotos (N₂O)
4. Hidrofluorcarburi (HFC_s)
5. Perfluorcarburi (PFC_s)
6. Hexafluorură de sulf (SF₆)

Obligațiile și participarea benevolă a României în cadrul mecanismelor flexibile stabilite prin Protocolul de la Kyoto ca Parte din Anexa I sunt:

- Cantitatea maximă de emisii de GHG pe care România le poate emite în perioada de angajament 2008-2012 în vederea conformării la valoarea țintă de emisie este cunoscută sub numele de cantitate desemnată Părții. Valoarea țintă este egală cu de cinci ori emisiile din anul de bază înmulțit cu 92%.
- România își poate în mod benevol compensa emisiile prin creșterea cantității de gaze cu efect de seră pe care reușește să le elimine din atmosferă cu ajutorul așa numitelor „bazine de absorbție” a carbonului în sectorul folosința terenurilor, schimbarea folosinței terenurilor și silvicultură (LULUCF). Totuși numai unele dintre activitățile din acest sector sunt eligibile.
- Protocolul stabilește de asemenea trei mecanisme flexibile (JI), Mecanismul de Dezvoltare Curată (CDM), și IET). Acestea au ca scop să ajute Părțile din Anexa I să reducă costurile de realizare a valorilor țintă ale emisiilor proprii profitând de oportunitățile de reducere a emisiilor sau de creștere a cantităților de gaze cu efect de seră îndepărtate din atmosferă cu costuri mai mici în alte țări decât în țara proprie.
- România trebuie să prezinte un inventar național anual al emisiilor de GHG și la intervale regulate, comunicări naționale conform UNFCCC și Protocolului de la Kyoto, ambele rapoarte fiind depuse spre analiză.
- România trebuie de asemenea să stabilească și să mențină un registru național de urmărire și înregistrare a tranzacțiilor în cadrul mecanismelor flexibile și să demonstreze conformarea cu angajamentele de la Kyoto.
- România trebuie să raporteze progrese demonstrabile în îndeplinirea valorii țintă conform Kyoto până în ianuarie 2006. UE a elaborat un format recomandat pentru acest raport „Politici și măsuri UE comune și coordonate”.

În momentul de față se lucrează pe Directiva UE privind stabilirea schemei de tranzaționare a cotei de emisii de GHG alocate în cadrul Comunității (2003/87/CE), ce va fi transpusă până la sfârșitul anului 2005, pe scurt „Directiva UE privind schimbul de emisii”, ce a fost adoptată în 2003. Ea stabilește un sistem bazat pe entități de plafonare și schimb al emisiilor de GHG, începând cu CO₂, reglementat prin legislația UE. Sectoarele la care face referire directiva sunt: instalații de ardere de peste 20 MW, rafinării, cuptoare de cocs, metale feroase, siderurgie, industria mineralelor, cimentului, sticlei, ceramicii, celulozei și hârtiei. Acestea i-au fost aduse amendamente de Directiva 2004/101/CE, așa numita Directivă de legătură, care recunoaște creditele JI și CDM și permite utilizarea lor în cadrul schemei de schimb de emisii a UE.

Transpunerea și implementarea Directivei UE se face în conformitate cu legislația națională și cu asigurarea beneficiilor potențiale pentru mediu și economie ale schimbului emisiilor în cadrul UE pentru România.

În momentul de față conform acestei directive se face inventarul instalațiilor ce cad sub incidența acesteia, conform Anexei 1 a Directivei.

Emisii actuale de GHG în România

Potrivit prevederilor Protocolului de la Kyoto, România s-a angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GHG) cu 8% comparativ cu nivelurile din 1989 (anul de bază) în prima perioadă de angajament 2008 - 2012. Anul de bază pentru HFC, PFC, SF₆ nu a fost încă stabilit. Potrivit Articolului 12 din Protocolul de la Kyoto, România a depus prima Comunicare Națională (NC1) la Secretariatul UNFCCC în anul 1995 și NC2 în 1998. NC3 a fost depusă în primul trimestru al anului 2005. Cel mai recent inventar Național al GHG conținând tabelele din formularul comun de raportare (CRF) și Raportul la Inventarul Național pe anii 1989-2002 au fost depuse în 2004.

Cadru instituțional

Ministerul Mediului și Gospodării Apelor:

MMGA este instituția guvernamentală autorizată să elaboreze și să înfăptuiască politica de stat în sectorul protecției mediului. În domeniile legate de Schimbări Climatice, atribuțiile MMGA sunt următoarele:

- MMGA are autoritatea de a desfășura activități legate de implementarea, coordonarea, controlul și evaluarea politicilor și măsurilor referitoare la implementarea UNFCCC și a Protocolului de la Kyoto.
- MMGA a fost desemnat ca centru focal pentru UNFCCC și reprezintă Guvernul României în negocierile legate de UNFCCC și în alte reuniuni internaționale pe teme de Schimbări Climatice.
- MMGA va juca un rol conducător în elaborarea, implementarea și actualizarea SNSC (Strategiei Naționale pentru Schimbări Climatice) și PNASC (Planul Național de Acțiune pentru Schimbări Climatice).
- MMGA coordonează implementarea mecanismelor flexibile conform Protocolului de la Kyoto, Implementare Comună (JI) și Schimb Internațional de Emisii (IET).
- MMGA conduce Comisia Națională pentru Schimbări Climatice (CNSC).
- MMGA are responsabilitatea transpunerii și implementării Directivei UE privind schimbul de emisii (2003/87/CE) și amendamentele aduse de Directiva 2004/101/CE, așa numita „Directivă de legătură”.

Alte ministere:

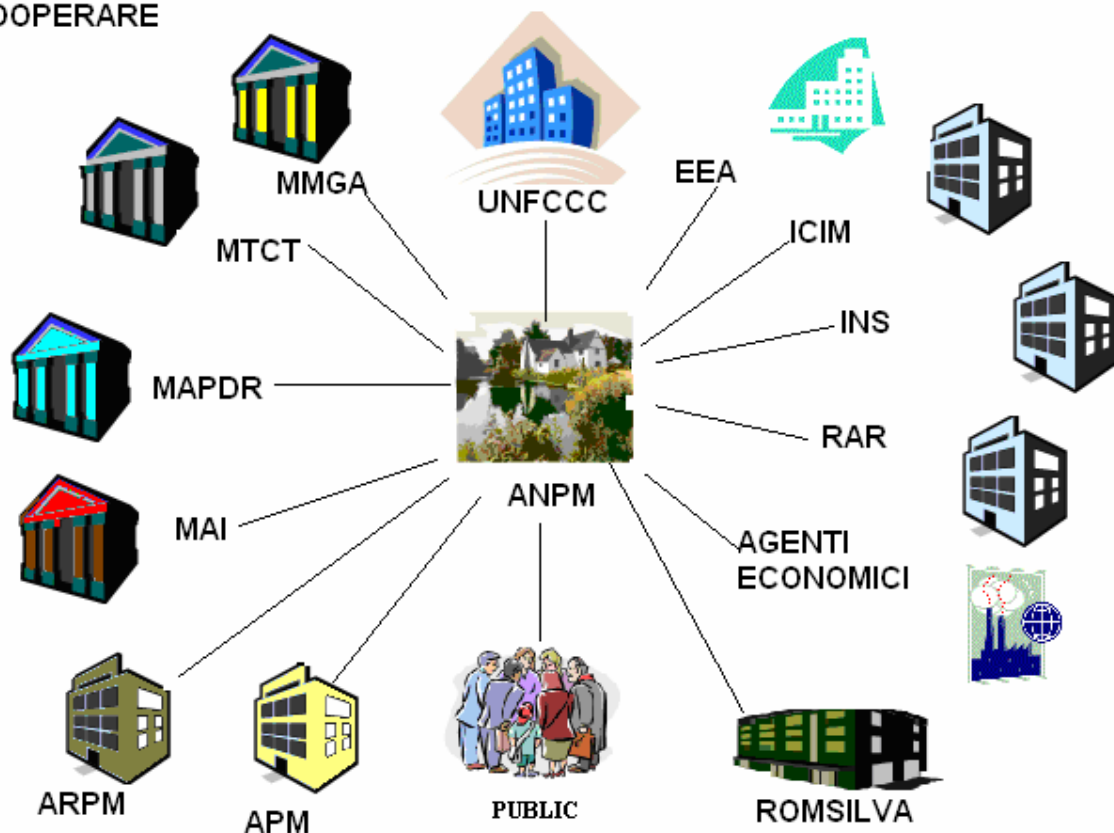
Ministerul Economiei și Comerțului (MEC) este responsabil al sectoarelor energie și industrie. MEC este reprezentat în cadrul Comisiei Naționale pentru Schimbări Climatice (CNSC). În particular, MEC va fi puternic implicat în implementarea ETS UE. Ministerele următoare sunt de asemenea reprezentate în CNSC. Ele au atribuțiile de elaborare și implementare a politicilor și măsurilor specifice în domeniul schimbărilor climatice: Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Ministerul Sănătății.

Comisia Națională pentru Schimbări Climatice

În 1996, a fost creată CNSC prin HG 1275/1996. Funcțiunile CNSC ca principal organ consultativ al Ministerului MGA privind deciziile legate de politica referitoare la Schimbările Climatice. Sarcinile sale constau din servicii consultative legate de aprobarea comunicărilor naționale și inventarelor GHG și de aprobarea proiectelor JI și activităților de schimb de emisii.

Rolul CNSC va fi întărit ca instrument de incorporare a considerentelor legate de schimbări climatice în alte domenii politice și, astfel, asigurare a implementării SNSC. CNSC va avea în viitor rolul de monitorizare a implementării SNSC și PNASC. În plus, vor fi incluși aici și alți factori implicați, inclusiv ONG-uri. Ministerele vor fi reprezentate în cadrul CNSC la nivel de decizie. În plus în cadrul CNSC se pot înființa grupuri de lucru cu participarea experților pentru rezolvarea unor aspecte specifice, după caz.

COOPERARE

Legendă :

- UNFCCC – Convenția Națiunilor Unite pentru Schimbări Climatice
- EEA – Agenția Europeană de Mediu
- MMGA – Ministerul Mediului și Gospodării Apelor
- MTCT – Ministerul Transportului, Construcțiilor și Telecomunicațiilor
- MAPDR – Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
- MAI – Ministerul Administrației și Internelor
- ARPM – Agenția Regională pentru Protecția Mediului
- APM – Agenția Locală pentru Protecția Mediului
- RAR – Registrul Auto Român
- INS – Institutul Național de Statistică
- INCDPM (ICIM) – Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Protecția Mediului